



TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

AYT

ŞİİR - SORU ÇÖZÜMÜ - I

ORDU-ÖDM

*Eğerleyin kır atımın ikisin
Fethedeyim düşmanların hepisin
Sabah namazında Bağdat kapısın
Allah Allah deyip açtı Genç Osman*

Yukarıdaki şiirin geleneği ve nazım şekli hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) Divan şiiri geleneği-Koşma
- B) Halk şiiri geleneği-Semai
- C) Divan şiiri geleneği-Varsağı
- D) **Halk şiiri geleneği-Destan**
- E) Halk şiiri geleneği-Satranç

*Erimiş karları, çekilmiş duman
Açılmış çiçekler, yürümüş çimen,
Hayali kafamda yaşar her zaman,
Başı oylum oylum meşeli dağlar.*

Yukarıdaki şiirin nazım türü aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

- A) Lirik
- B) Epik
- C) **Pastoral**
- D) Satirik
- E) Didaktik

*Ayın şavkı vurur sazım üstüne
Söz söyleyen yoktur sözüm üstüne
Gel ey hilal kaşım dizim üstüne
Ay bir yandan sen bir yandan sar beni*

Yukarıdaki şiirle ilgi aşağıdaki bilgilerden hangisi söylenemez?

- A) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır
- B) Dörtlük nazım birimi ile yazılmıştır
- C) Kafiye düzeni düz uyak şeklindedir
- D) Halk şiiri geleneğine ait bir şiirdir
- E) **Dörtlükte redife ve zengin uyağa yer verilmiştir**

*Bahçenizde nar ağacı
Kimi tatlı kimi acı
Gönüldeki dert ilacı
Ya bulunur ya bulunmaz*

Yukarıdaki şiirin geleneği, nazım şekli, nazım birimi hangi seçenekte sırasıyla verilmiştir?

- A) Âşık tarzı halk şiiri geleneği-destan-bent
- B) Anonim halk şiiri geleneği-semâi-dörtlük
- C) **Âşık tarzı halk şiiri geleneği-semâi-dörtlük**
- D) Anonim halk şiiri geleneği-koşma-beyit
- E) Âşık tarzı halk şiiri geleneği-koşma-bent

Çay kuru çeşme kuru
Nerden içtin kuzu su
Beni yakıp yandıran
Bir ananın kuzusu

Yukarıdaki şiirle ilgi aşağıdaki bilgilerden hangisi söylenemez?

- A) Nazım biçimi mânidir
- B) Mânî tipi uyak düzeni ile oluşmuştur
- C) **Âşık tarzı halk şiiri geleneğine aittir**
- D) 7'li hece ölçüsü ile oluşmuştur
- E) “-u” sesi yarım uyaktır

Aşağıda verilen konularına göre şiir türlerini açıklamaları ile eşleştirip uygun olanları parantezle belirtilen yerlere yazınız.

- (d) Savaş ve kahramanlık konularını coşkulu bir anlatımla işleyen şiirlerdir.
- (e) Kır, çoban, köy hayatı ve bu temalara bağlı olarak doğa güzelliklerini anlatan şiir türüdür.
- (c) Bir düşünceyi aktarmak veya belli bir konuda öğüt, bilgi, ders vermek amacıyla öğretici nitelikte yazılan şiir türüdür.
- (a) Kişilerin ve toplumun aksayan yönlerini eleştirel şekilde ele alan şiirlerdir.
- (b) Aşk, özlem, gurbet, vatan, din, ölüm gibi konularda duyguların dile getirildiği, coşkulu bir anlatımın kullanıldığı şiirlerdir.

a) Satirik

b) Lirik

c) Didaktik

d) Epik

e) Pastoral

*Ruhumda gizli bir emel mi arar
Gözlerime bakıp dalan gözlerin
Aklıma gelmedik bilmece sorar
Beni hülyalara salan gözlerin*

Yukarıdaki şiirle ilgi aşağıdaki bilgilerden hangisi söylenemez?

- A) 11'li hece ölçüsü ile yazılmıştır.
- B) Sarmal uyak düzeni ile yazılmıştır.
- C) **Şiirde "gözler" sözcüğü kişileştirilmiştir.**
- D) Konusuna göre lirik şiidir.
- E) Şiirde redif ve tam uyak kullanılmıştır.

Kays anı görüp helâk oldu
Bin şevk ile derdnâk oldu

Ol nâdire hem ki Kaysı gördü
Bin sevk bulup özin yitürdü

Fuzûlî

Yukarıdaki şiirin nazım biçimi, nazım birimi, uyak düzeni ve ölçüsü hangisinde verilmiştir?

- A) Gazel-beyit-düz uyak-aruz ölçüsü
- B) Kaside-bent-çapraz uyak-aruz ölçüsü
- C) **Mesnevi-beyit-düz uyak-aruz ölçüsü**
- D) Şarkı-dörtlük-sarmal uyak-hece ölçüsü
- E) Mesnevi-bent-düz uyak-aruz ölçüsü

*Degüldüm men sana mâ'il sen etdün aklımı zâ'il
Mana ta'n eyleyen gâfil seni görgeç utanmaz mı*

*Fuzûlî rind-i şeydâdır hemîşe halka rüsvâdır
Sorun kim bu ne sevdâdur bu sevdâdan usanmaz mı*

Fuzûlî

Yukarıdaki şiirle ilgi aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Aruz ölçüsüyle yazılmıştır.
- B) Divan şiiri geleneğine aittir.
- C) “-an” sesleri tam uyak, “-maz mı” rediftir.
- D) **Kaside nazım biçimi ile yazılmıştır.**
- E) Son beyitte şair mahlasını kullanmıştır.

*Sevdiğim cânım yolunda hâke yeksân olduğum
İyddir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum
Ey benim aşkında bülbül gibi nâlân olduğum
İyddir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum
Nedim*

Yukarıdaki şiirle ilgi aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Şarkı nazım biçimi ile yazılmıştır
- B) Divan şiirinin bentlerle yazılan nazım biçimlerindedir.
- C) **Şiirin üçüncü dizesinde “ey” sözcüğüyle tenasüp sanatı yapılmıştır**
- D) Son mısra nakarat bölümüdür.
- E) Şarkı nazım biçimi, Türklerin divan şiirine dâhil ettiği bir nazım şeklidir

*Behey ala gözlü dilber
Vaktin geçer demedim mi
Gözlerin olmuş harami
Beller keser demedim mi*

Yukarıdaki şiirle ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır
- B) **II ve IV. dizelerde tecahülûarif sanatı yapılmıştır**
- C) Varsağı nazım biçimi ile yazılmıştır.
- D) Düz uyak düzeni ile yazılmıştır.
- E) Âşık tarzı halk şiiri nazım biçimi örneğidir

*Güç bela bir bilet aldım gişeden;
Yolculuk başladı Haydarpaşa'dan!*

Yukarıdaki şiirde hangi söz sanatı yapılmıştır?

- A) Teşhis
- B) Mübalağa
- C) **Mecazımürsel**
- D) Teşbih
- E) Tariz

Aşağıda verilen sanatları örnekleri ile eşleştirip uygun olanları parantezle belirtilen yerlere yazınız.

(e) *Neden sonra sarsıldı altımda demir yaylar*

(b) *Dünya o kadar büyük ki
Bir noktayım ortasında, ne yapsam
Bazen de o kadar küçülüyor ki
Devrilecek sanıyorum kımıldarsam*

(d) *Yalnız bırakmayın beni hatıralar*

(c) *Gözü kara sevdiğim
Gelmiş beni almaya*

(a) *Geçmesin sevgilim günümüz yasla
O güzel başını göğsüme yasla*

a) Cinaz b) Tezat c) Kinaye d) Teşhis e) Mecazımürsel

Aşağıdaki şiirde hangi söz sanatları yapılmıştır?

*Arı sordu: “Şen kelebek,
Neden böyle süslenerek,
Çiçeklere seslenerek
Uçuyorsun benek benek?”*

- A) **Teşhis, İntak, İstifham**
- B) Telmih, Teşhis, Mübalağa
- C) Hüsnütalil, Kinaye, Tariz
- D) Tekrir, İntak, Tecahülüarif
- E) Tenasüp, İstiare, Cinas

“Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.”

“İstiklâl Marşı”ndan alınan yukarıdaki dizede “ben” sözcüğü ile hangi edebî sanat yapılmıştır?

- A) Kişileştirme
- B) Benzetme
- C) İstiare
- D) Mecazımürsel
- E) İntak

*Açılan bir gülsün sen yaprak yaprak,
Ben aşkımla bahar getirdim sana.
Tozlu yollarından geçtiğim uzak,
İklimden şarkılar getirdim sana.*

Yukarıdaki dördlüğün ahenk unsurlarıyla ilgili verilenlerden hangisi doğrudur?

- A) **Tam kafiye, çapraz düzen**
- B) Yarım kafiye, çapraz düzen
- C) Tunç kafiye, çapraz düzen
- D) Tam kafiye, sarmal düzen
- E) Yarım kafiye, sarmal düzen